

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Csötörtök

210. szám.

Pest, november 16. 1848.

Nem kell táblabíró politika.

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap october—decemberi évnegyedre előfizetheti helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 frt. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fizettetek.

Pest, november 16.

Azt beszéljük, hogy a kormány organisatiojában már belefogtak.

Ideje volna, azonban mi ez organisatiót magunknak elképzelni — a honvédelmi bizottmány jelen alakjával — egyáltalában nem tudjuk.

De hogy is képes valaki illy módoni organisatióról gondolgodni.

Hát újra félrendszerrel akarjuk beérni, vagy az azt az üdvös — ugynevezett = törvényes léreni maradást még tovább is czirogatni, kerülgetni?

Risum teneatis! a dynastia megcsal; a király a leggazabbul elárul, s elenünk küldi gyázatos bérenceit, hogy ügyekzenének megfojni ifju szabadságunkat; a népnek hónapok óta mondjuk, hogy a király megcsal s a nép hiszi is, mert az igazság szavát nem hinnie lehetetlen, s mind e mellett tán még tovább is a hű és nagyelkü magyar nemzet maradnánk a tronusrányában:

Ja Schnecken!

Azért, ha a kormányt igazán és szilárd alapokra akarjuk organisálni, mindenek előtt a nemzeti gyűlésnek kell megtenni a magáét.

Mert hiszen, kérjük alásan, ugyan miképp lehet az elnöknek, vagy akárkinek 11 egyénből, kiket a képviseleti és főrendi ház elébe tálat, — minden homogenitás és vélemény egységrei figyelmezés nélkül — egy ministeriumot alkotni, mellytől 1-mo egyik se maradjon ki és kik 2-o felelősek legyenek teendőikért, mint felelős lesz az illy különböző elemekből összeállított ministeriumnak alkotója, az egésznek politicájáért.

Ha azt akarjátok uraim, hogy 3—4 hét múlva a leendő premier vagy valamelyik másik minister — a la Bathyáni — előálljon, és — ismét a la Bathyáni — megösmerve a lefolyt idő alatt tett baklövéseit, mulasztásait és tevékenytelenségét mind ezt avec un sang froide imperturbable azzal mentse, hogy a ministeriumban nem volt egység, mert az egyik jobbra a másik balra huzott, — ha ezen comoediának, (melly azonban a nemzetre nézve még tragoediává is válhat) ismétéléset akarjátok, hisz akkor jól van, akkor természetesen azt fogjátok mondani az elnöknek „Ime itt van 11 ember, derék becsületes legények, nincs közöttük egy őrnagy sem, annál kevésbé telyes hatalmu országos biztos, csináljon belőlök az ur ministereket.“

Ekkor osztán az elnök csináltat 8 tárczát s a 11 becsületes derék emberrel blinde Kúh-t játszattva, bekötött szemekkel neki eresztí a tárczáknak felkiáltván, „Prendrat qui pourrat!“

Erre aztán az ország bona fide aludni mehet, mert hiszen felette a sors által kiváltott férfiak fognak virasztani.

Azonban, ha a nemzeti gyűlés még is más formán akarná alakítani a kormányt, akkor így szólana Kossuthhoz. Mi, a nemzet, megbizzuk önt, alakítson kormányt, úgy és azon egyénekből, mint ön jónak fogja találni!

És ekkor a megbizott férfinak félre kellene tenni minden tekinteteket, minden kisszerű félelmeket az iránt, ha valyon ennek vagy amannak hiusága a mellőzés által nem sértetik e meg; és vigyázni kellene csak arra, hogy a mennyire lehetséges egy irányu elhatározott, semmitől vissza nem rettenő, minden gyökeres lépésre kész egyéneket hozzon össze, mert csak illy homogenitas, illy harmonia által reménylhető üdv és süker szent ügyünkre.

Igy értjük mi a kormány organisatiót, de még mi előtt ez történnék, szeretnők kimondatni, Magyarország függetlenségét.

Ezzel ketté volna vágva a csomó, clesnék minden utólagos jóváhagyásokrólí phrasis, mellyel úgy sem bolonditjuk el többé a világot, de igen is bolonditjuk magunkat.

Ezzel minden intézkedés, minden rendelkezés a legfelsőbb hatalom, a nemzeti gyűlés helybenhagyásának erejével tetetnek; és az utólagos jóváhagyás clausulája nem állana ott gyengítőleg.

Mi — mint napok előtt kijelentők — nem bánjuk, ha a republicának kikiáltása mostanról már el is marad, ámbár erre sem látunk okot; csak a függetlenség a lotharingiai háztóli elszakadás megmenekülés nyilvánítassék.

És ha e fenséges actus megtéve van, akkoron bizátok meg a független Magyarország elnökét a kormány alakításával.

És meglátjátok, milly hatása leend e lépésnek a népre nézve, ha megmondatik neki, hogy lássátok, a nemzetnek gyűlése azon királyt, kinek parancsán falvaitok felgyujtattak, gyermekeitek és szülőitek legyilkoltattak, kinek rendeletéből véres verejtéssel szerzett vagyonotokat vad rablók csordája pusztitá el, éhséget és inséget hagyva rátok és gyermekeitekre, ezen királyt a nemzetgyűlése, mellyhez ti is elküldetek képviselőiteket, családjával együtt számüzé és megfosztá a koronától, mellynek hordozására magát érdemlennenek mutatá; és meghatározá a nemzetgyűlése, hogy ezután a nép saját magát fogja kormányozni, olly férfiak által, kik a közbizalmat bírják kik az ország szivében Budapesten fognak lakni.

Ha illy értelemben szóltok a néphez, a magyar népben, melly a királyt már is átkozza, megtaláljátok a viszhangot, melly erőt és szilárdságot adand intézkedéseiteknek.

Csernátóni.

Pest nov. 16.

Ma ismét gyűlés volt, vagy is ujólag ismét jó hireink vagynak.

Bathyány Kázmér egy kis expeditióban 156 ellenséget fogott el, több ló és élelem szerekkel. Katona Miklós pedig Kővárvidéken verte meg az oláhoikat több helyeken.

Az ülés azonban ma tovább tartott, és a folytonos gyűlésezés iránt Agoston képviselő által megléteztetett az indítvány.

Bizony már ideje is, mert Pázmándi elnöknek azon mentsége, milly szerint eddig elő azért nem leheté üléseket tartani, mert a honvédelmi bizottmány collegialiter vitte a kormányzást s következőleg a gyűlésben meg nem jelenhetett volna — igen szegény egy excusatio. Na de hagyjuk a multat.

Meghatározatott, hogy ezután rendesen ülések fognak tartatni és ez a fő. Tárgy majd akadni fog, a mennyi kell, ha egyebütt nem, a petitlonalis választmány fejében kell keresni. Lesz ott elég.

Madarász László polgártársunk egy kis mandolát adott a háznak, felhozván, milly roppant áldozatot és önmegtagadást hoznak akkor a statusnak, midőn itt vannak és haza nem távoznak.

Bizony nagy kopé a mi Madarászunk, de r kann schon a Gimpel fangen; mintha nem tudná, milly örömmel vannak itt Pesten,

Magyarországnak — most legalább még — legbiztosabb helyén!

Na, de ezt nem azért mondjuk, mintha érdemeket, — melly helyeiknek illy criticus időkbeni szilárd megtartásából rájuk háromlik, — legkisebbé is kétségbe vonni s az irántoki megérdemlett közhálából, bár egy cseppnyit is elvonni kívánánk.

Mi nem voltunk soha legyezetői a hanyagságnak, de az érdemet sem tagadtuk meg senkitől is, annál kevésbé akarhatjuk azt megtagadni a nemzeti gyűléstől, mellyet szeretnők fényben, tekintélyben és méltóságban naponként gyarapodni látni.

Mákvirágok.

— Kerestetik egy értelmes építőmester, ki a dűledező austriai házat kijavíthatná. Tájékoztásul előre tudtul adatik, hogy a fundamentumot a sok kigyó és béka tökéletesen aláasta; a falak sem igen jó állapotban vannak, mert a sok gaz és piszok kifelé tolta őket: a fedezet, az már telyesen rongálva van, s pedig a sok méreg gőzétől, melly a szobákban kevertetett s a hitszegés penészétől, melly a mester gerendákat barázdásítja. Ha valaki — ezen előleges értesítés után is — találkoznék, ki ez austriai ház renovatiojára vállalkoznék, kéretik Olmützbe utazni, hol Sofia hercegnővel az egyezkedés iránt közvetlen közlekedésbe ereszkedhetik.

— Kerestetik továbbá egy kertész, ki az érintett házban és kívül találtató gyomot kitisztítsa. A kasza, kapa és vas villa igen sok gazt gyökerestől kiirtott már ugyan, de még elég maradt; azért alkalmazni kell mindeféle írtó szert a forróviztől egész a hideg vitriolig.

— Épen most vesszük a telegraphi sürgönyt, melly szerint a fennebb keresett építésmesterre többé szükség nincsen, mert a kérdésbeni austriai ház közelebből baufällignek nyilvánított s így nem sokára le fog hordatni. A szomszédok ennek ugyan egy részről örvendnek, mert — mint mondják — Grund und Boden ist verdorben; de másfelől azon sok csúszó mászó állatok töltik őket el aggodalommal, mellyek a szétbontandó ház alól fognak szétfutni; azért is nagyon készülnek azokat agyonveregeni.

— Napoleon tudakozódván egykor egy ifjú hadnagy kiléte után, azon feleletet nyéré, hogy ő egy olly fa, mellyből kapitányokat faragnak, erre a császár viszonzá, hogy neki fakapitányokra nincsen szüksége. Nálunk is el lehetne mondani, némelly képviselőről, hogy olly fa, mellyből k. biztosokat faragnak, s ezt néha igen is jogosan, mert a nemzet ügye már sokszor maradt a faképnél = k. biztos.

— Épen most halljuk, hogy az olmützi császári palotából éjenként fájdalmas nyögések hallhatók. Némellyek ezt oda magyarázzák, hogy Ferdinand der Gütigét — ki a tudomás szerint betegágyában fekszik — illyenkor Sofia lá-

toztatja meg, s kezeit a beteg mellére levén, ez által nála olly érzetet kelt fel, mintha boszorkány nyomás terhe nehezkednék rá. Mi azonban sokkal hihetőbbnek találjuk azon másik állítást, hogy e fájdalmas nyögések felséges császárné hálószobájából erednek, ki apostoli férjének bűnei miatt, ligourianus gyóntatójának társaságában minden éjjel poenentiát tart, és magát korbácsoltatja.

Csernátoni.

I.

Barátom Berti!

A királyságot egész életembe káros institutionnak, a királyokat pedig egytől egyig haszontalan felczifrázott vázagnak tartottam.

Mindig fájt, hogy a körültem lévőek — kevés kivétellel — nem így gondolkoztak.

No de az idő nagy tanító. —

V-ik Ferdinand a magyar királyságát, már itt sem tudná, s még kofáink közt is egy petákért eladni. —

Mert vidékünkön még a táblabíró faj is a következő rövid, de fontos tudósítást várja: a magyar köztársaság a győzelmes nép által a szabadság, egyenlőség és testvériség nevében kikiáltatott. —

Igy legyen!

Más egyebet tenni csak szerencsétlenség lenne hazánkra nézve. Főleg megmaradni V-ik Ferdinanddal, kinek neve a hazánk és nemzetünk ellen elkövetet rablások, ördögi gonoszságok, és hallatlan vétkek lobogója vala.

Soha nem is bajlódom én ez együgyű és szárandó beteg emberrel, hanem izgatok, mint republicanus egyenesen a királyság ellen. —

A következő sorokat nyomasd ki azok számára, kik nem tudják még, hogy mi a királyság.

A királyság olly intézvény, melly erőszak által született, és a népek kárára ravaszság által fölneveltetett.

A királyság, előítélet és folytonos bitorlás, mit a népek, gyávaság és tudatlanságból ezredek óta túrnak.

Királyságban, a nép levelekezi emberiségét, mert lemond legszentebb érdekeiről, jogairól, szabadságáról, és átadja, idejét, szorgalmát, kifejlődését, szóval minden istentől kapott örökségét, egy sokszor esztelen többször szivtelen és mindig nép- és szabadság-miveltség-, és előhaldás gyűlöző egyén és család kezébe. — Királyságban fictionál fogva csak nem istent csinálnak abból, ki embernek is nyomorult, és e nyomorultnak kényéről, milliók, nálánál millioszorta minden tekintetbe méltóbbak, függővé tételnek. — A királyság olly intézvény, mellyben aristocrazia és népamító papság mintegy hozzá vannak növe. A királyság olly intézvény, melly alatt a tökéletesedés utján minden lépést, a nemzetnek, csak erővel lehet megtenni. A királyság koronája és védője az erőszaknak. A királyság az anarchiának a tronusonai constituálása, a szabadság és rend érdekében. Ostobaság. — A királyság olly institutio, melly gyáva népeket brutalisál, szabadság után törekvőket pedig véres forradalmakba kever: de okvetetlenül. — Szó-

val a régi sötét időkben a szegény néppel, tudatlanságuk miatt sok akadályt raktak haladhatásul és boldogulhatásul elibe, de a királyságnál veszedelmesebbet egyet sem. —

A népek ugy jártak az institutioval, mint a mesebeli szegény ember, ki kigyót melengetett föl keblében. —

Ugyan emlékszem Milton iratai közt van egy helyt a sátn szájába illy fölkiáltás adva: „o rosz, te reám nézve jó vagy. — Ezen kiáltás ép ugy illik a királyok, mint a sátn szájába. — Asia, Europa, Afrika sat. bizonyít arról, hogy a királyoknak a volt jó, mi a népeknek rosz.

Királyság alatt még soha nem volt népszabadság. Nem mondom, hogy soha nem volt jó király. Lehet. De az is igaz, hogy királyság mellett ka egy időre levert roszak ujra feltámadnak, mint Drámában a meghalt személyek a függöny legördülte után. —

Minden kormány forma törvényszerűségére megkivántalik, hogy a) a hatalom a legméltóbbak kezében legyen, b) a kormányzottak szabadsága és jogai tiszteletben tartassanak.

E mértéket üti-e a királyság? Nem, nem és ezerszer nem. —

A hatalmat sokszor a legméltatlanabb gyakorolja. — Hány királyunk volt csak nekünk, kiknél a népközt a hatalom gyakorlatára milliók voltak méltóbbak. —

Hát a népszabadsága és jogai tiszteletben tartatnak-e a királyságokban? Gondoljunk végig a királyok történetén, és nézzünk ra szaggatott hazánk dult képére. —

Királyok szájában az eskünek nincs jelentése. És ez institutionnak természetében fekszik, hogy a népszabadságának biztosítárára hozott törvényeket kijátszódják. —

Királyságban, a nép hiába iratja alkotmány levelében a jog egyenlőséget, mert a király okvetetlenül teremt kiváltságos aristocriát és népamító papságot. A trónusnak e két támaszra elkerülhetetlen szüksége van.

A trónus pedig nem egyéb, mint barricad a szabadság ellen.

Legyen a trón korlátlan, vagy korlátolt királyi szék, még le nincs döntve, addig a népszabadság sincs biztosítva.

A melly alkotmány királyságot fogad el, az elfogadta az ellenségeskedést, belső háborút és halált.

Ki akarja a democratiát, következetesen nem akarhatja a királyságot, ha még annál alkotmányosabb lenne is az.

Sérthetlen király, felelős minister: olaj és viz. Királyság és democratia: Sötétség és fény.

Egy nép soha nem alakulhat tovább, annak keze és a hatalom azon neve alatt, melly alól kiszabadulni akar. —

A magyar király maga döntötte le trónusát. Elárult nemzetem: maradjon le dölve, ugy sincs rá szükségünk.

Hazánk mig királya volt hasonlított a sülyedő hajóhoz. Tegyük le a királyt, majd vígan haladjunk.

„Szegény királyok, szegény királyok ökel fognak merülni.“ — A proféta josolá. —

II.

Barátom Berti!

Moatanság sok táblabíró embertől hallok: hogy nincs dicsőbb kormány forma, mint a respublica. — Helyes!

Nem vagyunk rá érettek, mert Montesquieu szerint respublicában erény a főkéllékük mondják.

Jámorok. Egy népet a köztársaság tesz leg hamarabb erényessé, mert minden szép, nagy és igaz csak ezen kormány forma alatt fejlődhetik ki legsikerdusabban. — A fiu nem születhetik az apja előtt. —

Másik levelemben leirtam, mi a királyság. Tudom, hogy ezen institutót minden olvasó, kivált ha a habsburgok és ezen camarillája alatt élt, örökre megutálta.

Most leírom, milyen dicső institutio a királyság helyett fölállítandó köztársaság.

Democrat köztársaságot értek, nem olyan görög vagy római szerüt. Én az americanál s még a francziánál is tökéletesebbet ohajtok hazámnak.

Köztársaságban nincs ember, ki milliók felett felelősség nélküli hatalommal bírjon. — Nincs család, melly kívül lenne a törvényen. Nincs herre, gögös és még is csuszó, tányér nyaló aristocratia s meg nem élhet nép ámitó és olly pogány papság, melly tetteivel a Krisztust mindennap megfeszíti. —

Respublicában a hatalom, a legfőbb és legkisebb tisztviselő kezére is, nem születés, hízélgés s más nem dicséretes utakon, hanem érdem uton jut. — Nincs törvény, melly egyik félnek a parancsolás, másiknak az engedelmisséget örökség gyanánt adja át. —

Monarchiában a hatalom magáért képzeli a népet és ez institutio természeténél fogva a nép mindég csonkittatik jogaiban. Respublicában megfordítva van.

Monarchiában a hatalom legitimitása az örökösödési törvényektől függ. Respublicában a hatalom törvényszerűsége mindég az érdem. —

Királyságban egy család érdekében szállanak vagy emelkednek a szolga lelkük. Köztársaságban a nép önérdékében emel és aláz. Minden tisztviselő csak a választás által szenteltetik fel és kapja megbízó levelét.

Királyságban a nemzet sorára egy család folytonos, következőleg káros befolyással bír. Köztársaságban minden befolyás személyes és változó. Mindenik polgár egy formán souverain, s a nemzet sorsára mindenki csak esze miveltésége és érdeme szerint folyhat be. —

Királyságban egy nyomorult milliókat tehet szerencsétlenekké. Bár ne kellene hazánkra mutatni, melly egyik végétől a másikig czáfolhatatlanul tanusit a királyság kártékonyasága mellett.

Köztársaságban minden erő a népből foly, következőleg a népet működik. — A nép különböző szükségéhez csak ezen kormány forma alkalmazható. A tronus a mozdulatlanság jelzete. Respublicában nem immobilisaltatik sem az ész sem a törvények, sem az institutio, itt minden erő szabadon működik, s a hatalom szüntelen ujul és ujulva tart.

Már csak az irtak uton sem tagadhatja józan

eszű ember: hogy észszerű igazgatás forma egyedül a respublica.

De ha ezt nem ismerné is el valaki. —

Mit parancsol a szükség?

Hazánkat a királyság és a király esküszegése nagyszerű bajokba keverte. Nemzeti életünk akarják megsemmisíteni.

Annyi istentelenség után, mennyit rajtunk a királyok nevében elkövettek, királyt ismerni el nem a legnagyobb megalázódás lenne-e?

Hazánk izgalomba van. Illyenkor nem a királyra van szükség, hanem ha életünket s szabadságunkat megtartani akarjuk, az összes nép erélyének kormánynyá változnia s minden polgárnak dologhoz kell látnia: Ez a respublica. —

Hol van hatalom, melly képes volna azt kivinni, mire nekünk szükségünk van? A népben. — A nép ereje csak respublicában működhetik.

Mozogni indultunk: mozgó népre csak köztársasági kormány czélszerű. —

Miért hullottak el küzdve régebben annyi jeleseink? E haza függetlenségéért. Ezt akarjuk mi is és jog egyenlőséget, az az: democratiát.

De bár melly eszme és akarat egy nemzetre nézve létesülhet-e institutioik nélkül? Soha. —

Ki akarja a jog egyenlőséget, annak akarnia kell, az ennek megfelelő institutiot, köztársaságot. —

Anteus érintette a földöt és uj erőt kapott. A királyság körmei közt hazánk szinte elgyöngült. A nép erejének kifejtésére köztársaságot kell állitanunk és leszünk erősek, milyenek még nem voltunk. —

Az istenért csak ne habozunk, mert így elveszünk. —

Forradalmi térre szorítottunk, ezt senki nem tagadhatja. —

Isten úgy akará, hogy a keresztény népek forradalmának végszava: democrat köztársaság legyen. —

Állítsunk illyet, ha a forradalmat még hozszura nem akarjuk gyujtani. —

Mi magyarok is keresztény szellemben neveltünk. A kereszténység pedig egészen respublicanus. —

Legyünk tehát mindnyájan respublicanusok és democraták, illyen volt a Jezus is. —

A királyság pogány religió maradványa. —

Éljen a köztársaság!

És hogy ezt kivivhassuk, nem kell sajnálni vérünket, mert úgy látszik isten akarhatja, hogy minden eszme, minden igazság vérben czirázzék föl. —

Máskor többet. —

Táborozásunkban sok ollyat láttam, mi fájtszivemnek. Nem tudom, hogy vagyok vele, de mint hajdan a romai polgár Carthágot, úgy én minden baj felmerülésekor a királyságot vélem eltörölnönek.

Tábori álmatlan óráimba irám az ide mellékelt két levelet, nyomasd ki ha jónak látod. — Isten veled. —

U. I. A lázongó számos vidékieket lecsendesítettük. — Már haza is szállottunk. E hogy ment végbe, már a mult héten megirtam. Most ide Zi-

láhra minden nap tudnak az oláhok esküt tenni alkotmányunk védelmére. — Nem sokat bizom bennök, mert szegények könnyen ámíthatók. — Mint egy 700 honvédünk holnap indul az erdélyi magyarok segítségére. —

Republicanus. —

Pest nov. 12.

Szóljunk a Pest városi díjakról, díjszedő hivatalról, és a stempliről.

A tisztviselőknél voltak eddig is törvényes, Tereziánus, hatóságilag megállapított, felsőbb helyen jóvá hagyott, s csaknem minden hatóságban különböző szokásos szabott díjai, és ezek tették a tisztviselőket fizetésének egy részét.

És eddig sem abban volt a nagyobb baj, hogy megsabott, és úgy hiszem, nemis tulságos díjak voltak, hanem azon visszaélésben, melly onnan keletkezett, hogy a díjak, többnyire, egyenesen a tisztviselő kezébe fizetettek, mi mind a közönséget, mind a tisztviselőt rendkívül demoralisálta, lealacsonyította. Ugy tünt fel a nép előtt, mintha a tisztviselő az igazságot is pénzért kellene venni, s mintha annak jobban szolgáltatók ki az igazság, ki jobban fizet, a díjazás a vesztegetésekre kész alkalmat nyújtott, s nem ritkán szolgáltatót. — Zsarolással is járt, mert a közönség részint nem tudta a díjakat, részint, mert csekély díjat illetlennek vélt, az illetőnél többet adott; részint, mert rozlelkű tisztviselőnek, valóságos alkalmat nyújtott a zsarolásra; és végre, mert nem ritkán, midőn a tisztviselő illető törvényes díját követelte, a fél azt hitte, hogy zsarolatik.

Ezen bajt tetemesen nevelte az, hogy, miként több polgár képviselők a közgyűlésen megjegyzék: némelly ügyvéd urak az illy díjazás fejében clienseiknek roppant contokat csináltak.

És ki nem hallotta eléggé a perköltségek iránti panaszokat.

Boldog hitben van, Ugyvan ur, ha mind e bajok orvoslását, a szabad sajtótól várja. — Hiszen a b. e. censura eddig sem igen törölgette a mi városi tisztviselő ellen iratott, s tudjuk bizony, hogy a tisztujítás sem panaszla.

Gyökeresebben kellett azt orvosolni, el kellett venni e díjakat a tisztviselő kezéből.

És mivel meglevő jövedelmi forrásokat a hatóság jelen viszonyaink közt el nem dobhatott azért, hogy az adózókra új terhet rójon, fel kellett állítani a díjszedőhivatalt.

És ezzel — úgy hisszük — ama visszaéléseknek jóformán nyakát szegte, most mindenki tudja, hogy a tisztviselőknél nem jár ki semmi díj, és ez köteles szegénynek, gazdagnak ügyében eljárni.

A ki tisztviselőnek pénzt ad, az veszteget, s ez vesztegettetik, s azonnal méltó, hogy hivatalától elmozdítassék.

Vannak azonban a régi díjak közé némelly új díjak is besorozva, leginkább azokra róva, kik a hatóságtól valami kedvezményt nyerne, p. o. lakossági-, gyárállítási- s más engedményekért, találmányi levelért; s a vagyonosabb osztályra, például az Ugyvan ur által említett elhatározásért, házeladásért, stb.

Ezek behozattak főleg azért, mert ha egyik eljárásért díj fizetetik, nincs ok, miért ne fizetessék hasonló másikért, mert a tisztviselők számát szaporítani kellett, de a közterhet jelen súlyos időben nevelni nem lehetett. — Mert általában méltányos, hogy a tisztviselő fizetéséhez nagyobb mértékben járuljon, az, ki szolgáltatással él, — mint a kinek arra szüksége keveset, vagy épen nincs stb.

Am tekintsük a mondottak igazolására, azon listát, melyet Ugyvan ur az igazság nyomorítására példaként előnkbe tett:

	Uj díjrendsz. — Régi.
Keresetleivel beadásért	— ft. 20 kr. — ft. 10 kr.
Megidézésért	1 „ — „ 1 „ — „
Közbenzólók ítélésére	1 „ — „ — „ — „
4 nyilatkozat beadásért	— „ 40 „ — „ — „
Tanúkihallgatási rendelő- ítéletért	2 „ — „ — „ — „
5 tanú kihallgatásáért ed- dig is fizettetett, vala- mint Jurátusnak, szol- gabíróknak, fejenként 2 ft. 10 „ — „ 10 „ — „	
Meghitelesítésért nem 5 ft. hanem	2 „ — „ — „ — „
Végítéletért	2 „ — „ — „ — „
Az ítélet kiadásaért	1 „ — „ 1 „ 30 „
Végrehajtási bejelentésért	1 „ — „ 1 „ — „
Tanácsnok általi össze- írásért	5 „ — „ 5 „ — „
Árverésért	2 „ — „ 2 „ — „
És így összesen	28 „ — „ 20 „ 40 „
Föllebbezés esetében:	
Átküldő parancs elfoga- dásaért	10 „ — „ 10 „ — „
Átküldő levelért nem 2 ft. hanem	1 „ — „ — „ — „
Összesen	39 „ — „ 30 „ 40 kr

A parancs díja 6, és a tárnokszéki ítélet díja 24, összesen 30 ft. a városi tiszti díjak közé sorozandó semmiképp sem levén.

A különbség tehát az eddigi s mostani költségben 8 ft. 20. krt. tesz. És felhivok akárkit, kinek illy pere volt, nem fizetett é a fennebbi díjakon felül, a fenn elősorolt visszaélések miatt, egy ennyi tortiurán keresztül vitt ügyben 3-szor, s nem ritkán többször 8 ft. 20 kr.

Hogy egyébiránt a felállított díjszabály, mint kezdet, nem omnibus muneris absolutus az azt készített választmány, s a közgyűlés is jól tudta; és épen azért egy választmányt megbízott, hogy azt, folytonos figyelemmel kísérvén, a kijavítás iránt lépéseket tegyen.

Kérjük Ugyvan urat, találja ki a módot, mi-

ként nefizetessék semmi díj, a tisztviselő kármentesítsék, és az adózó se terheltessék.

A stemplire pedig ne haragudjon olly rettenesen Ugyvan ur, mert bizony stempliznek, ott a szabad Francia-, Angol- és Svajcz-honban is. Stempliznek Északamerikában is, de az abessini-aiaknál és chinaiaknál nem igen stempliznek, nem is egyéb az, hosszú nyugtatványírás helyett szolgáló jegynél, és épen azon jognál mondhatná ön, hogy Bécsben azon tollat és tinta miatt sok vért ontottak, melyet a bureaucratia és camarilla használt, mint a minővel a stempliről mondja. Ugyan megjárónk mi, ha valahogy sikerülne önnek, ez okból a tollat s tintát cassáltatni.

A díjszedő hivatal jövedelmét számítván, Ugyvan ur fényes bizonyosságát adta, hogy a conto íráshoz ugyan ért, engedje meg, hogy megmutassam.

A tanácsi beadványok száma 20,000, ez jó, látszik, hogy a tanácsi iktatóba bekukkantott, de nézzen csak ön jobban bele, látni fogja, hogy a beadványok $\frac{1}{3}$ a tiszti tudósítás, $\frac{1}{3}$ a levelezések és ministeri rendeletek stb., melyekből beadási díj nem fizetetik. 20,000-ból tehát leszámítva 7000 beadvány, ennek díja 1166 frt 40 kr. A törvényszéki beadványoknál hasonlóan körülbelől csak feléért 10,000-ért fizetetik 20 p.krajczárjával 3000 frt, együtt tehát a 10,000 frtos tétel helyett jön 4166 frt 40 kr. — Mindennemű ítéletekért felszámítva a mult évi valamennyi ítéletet, jön 8000 frt, s így csak 32,000 frttal kevesebb jöhet be, mint ön számítja. Az adatokkal szolgálunk. — Tanácsi eljárásokért mondja ön 30,000 frt, illy czim a díjszabályok közt nem léteznek. — De hiszen minek folytassam, — avagy lehet-e légből illynemű számításokat tenni, s nem ez-e a közönség vakítása s tévutra vezetése.

Kérdi ön, mire fordítatik e roppant kincs, melynek, a mint látszik, csak legnagyobb része, az ön büvös számítási mesterségében rejlik. — Felelet: a díjszedő hivatal jövedelme fordítatik, miként már mondatott, az eddigi tisztviselők fizetésének díjaik helyett pótlásra, mely tesz 48,069 frt

Jövendőre a szolgálak és közrend- szeti szolgálak személyi díjai is a díjsze- dő hivatalba járván, és ezek nyomorú fizetése is javítván, ezen javításra	17,808 —
Ujjonnan rendszeresített 19 hiva- tálnok fizetése	14,250 —
Ujjonnan rendszeresített közszol- gák 50 drabant, és számos biztos fize- tése	12,460 —

Összesen 92,587 frt

És ha még ennél is több eredményt mutatna a díjszedő hivatal rendszeresítetni fog, a már közgyűlésileg szükségesnek elismert tisztviselők-ből annyi, mennyire telik. Mert hidje el ön, ohaj-
tandó volna, például, hogy azon 1500, mond ezer ötszáz, rendes lefolyó per, mely tiz, s több évről hátra maradt, s melynek legnagyobb részében ítélet hozandó volna, ne dicsérné a pörtárba a gyors igazság szolgáltatást, mert a roppant szá-
mu szóbeli, fenytő, csőd, és egyébbb újabb perek is elég munkát adnak, kilencz törvényszéki tag-
nak. —

Itt vannak ezen szerény argumentumocskák, Ugyvan ur, önnek részint alaptalan és ferde, részint hamis, és itt ott még malitiosus adataira is. Tessék megczáfolni. — De ne úgy ám, hogy az argumentumocskákat szépen zsebre tegyék, s egy két szót az egészből kikapva, azon egyet csavarítva, kedves vitzeivel neki rohanjon. Mert látja ön, ez raboláskodás, miről rá találnak önre ismerni, s ön igen megszegyenlené magát; és mert nem lehet mai világban az emberek szemét olly könnyen kitörölni.

Isten önnel.

Horvát Károl.

H I R D E T É S E K.

Bölcséleti tanulmányokból magány-tanárul ajánlkozó egyénről több tudomást vehetni e lap szerkesztőségénél.

Magyar köz- zépp. vasut

Naponkinti indulások 1848-dik november 1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. cz. utazók kéretnek, sziveskedjenek leg-
alább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat reggeli 7 óra.	személyvonat délut. 1 óra.
Szolnokból Pestre.	
„ „	Személyvonat reggeli 7 óra 15 perczkor.
„ „	Személyvonat délután 1 óra 15 perczkor.
Pestről Váczfélre reggel 7 óra 30 percz.	
„ „ délután 3 „	
Váczról Pestfelé reggel 9 „	

A magyar középponti vasut igazgatósága által.

Megjelenik e lap **MINDEN ESTE**. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM** ára 3 kr. pp.

Felelős szerkesztő Pálfi Albert. — Nyomtatja és kiadja Lukács László, Országut, Kunewalder-ház.